

DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.581-592

УДК 72.01 (043.2)

Скрипин Т.В.,

tetyana.skrypyn@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4394-8294,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ГРАФІЧНА ФІКСАЦІЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ АРХІТЕКТУРИ – ЯК ЕТАП КУРСОВОГО АРХІТЕКТУРНОГО ПРОЄКТУВАННЯ

Розглянуто питання дослідження регіональної архітектури в підготовці фахівців-архітекторів як важливого інструменту залучення студентів до наукових досліджень, формування компетентного пошуку, аналізу, засвоєння та отримання нової інформації.

Обґрунтовано значення дослідження та графічної фіксації зразків нерухомої спадщини і їх застосування в методиці архітектурного проєктування як джерела ідейного натхнення в пошуках нових форм і концепцій, розширенні професійних компетентностей студента, удосконаленні художніх і технічних навичок архітектурної графіки, розумінні соціокультурного і середовищного контексту архітектури, формуванні громадянської позиції щодо збереження історико-архітектурної спадщини, здатності сприймати, розуміти й трансформувати код національної ідентичності у творчій діяльності архітектора.

Ключові слова: регіональна архітектура; історико-архітектурна спадщина; національна ідентичність; проєктна графіка; фундаментальні та прикладні дослідження; професійні компетентності студента-архітектора.

Вступ. Питання якісної архітектурної освіти поставало на різних етапах формування академічної школи ще з часів, коли виникли теорія і критика архітектури та мистецтва. На сьогодні фахова підготовка архітекторів охоплює багатовекторність знань, умінь і навичок, в результаті опанування яких студент готовий не тільки самостійно досліджувати й виявляти проблеми, вирішувати поставлені задачі, генерувати концепції в галузі архітектури, а й працювати в дотичних спеціальностях, таких як урбаністика, ландшафтний чи графічний дизайн, дизайн архітектурного середовища, проєктування вуличних та інтер'єрних меблів, фотомистецтво тощо.

Важливим компонентом у підготовці архітектора є формування творчих навичок, аналітичного мислення, вміння застосувати широкий спектр інструментарію наукових методів дослідження й т. ін. Аналіз специфіки архітектурної освіти в країнах Європи, США, Канади вказує на потребу підвищення наукової складової у архітектурній освіті України. Залучення

студентів до науково-пошукових досліджень не тільки розширює їх компетенції, а й дає відчуття безпосередньої причетності до громадських процесів у суспільстві.

Виклики сучасності на тлі всеохоплюючої глобалізації суспільства і, як наслідок, взаємопроникнення культур і традицій, призвели до наповнення архітектурно-ландшафтного середовища об'єктами без ознак національної ідентичності, які не враховують ні регіональних традицій, ні середовища, спонукають до пошуків нових методів і підходів професійної підготовки фахівців у галузі архітектури.

У системі вищої архітектурної освіти важливою складовою є осмислення традиційних прототипів регіональної архітектури як способу вираження ідентичності місця, колориту місцевості, світосприйняття певного етносу й т. ін. для подальшого декодування цієї спадщини, трансформації її морфологічних характеристик, будівельних матеріалів і технологій у сучасній концепції сталого розвитку. Залучення студентів до фундаментальних і прикладних досліджень народної архітектури є важливим інструментом для заохочення їх до наукових досліджень, отримання та засвоєння нової інформації з різних джерел, формування компетентного пошуку та критичного аналізу для подальшого використання цих компетентностей у архітектурній практиці.

Виклад матеріалу. Система навчальної архітектурно-проектної діяльності передбачає синтез пошукової роботи, дослідження та аналізу, творчої діяльності тощо. Архітектурне проектування є основною дисципліною фахової підготовки з циклу професійно-орієнтованих дисциплін за навчальним планом. Основою методики є структурна модель навчального процесу з архітектурного проектування, яка відображає поетапне вирішення проектних завдань, забезпечує цілісність, послідовність етапів творчого процесу, що відповідає специфіці діяльності архітектора. Допроєктний аналіз – базовий етап навчального архітектурного проектування, у процесі якого відбувається перехід від абстрактного уявлення про об'єкт до конкретного концептуального рішення.

Не менш важливими складовими архітектурної освіти є комплексність, інтегрованість по вертикалі й горизонталі, в т. ч. міжпредметні зв'язки, впровадження активних методів навчання, студентоорієнтованість і т. ін.

Етнографічна спадщина – важливе джерело для розуміння соціокультурного середовища з його метафорами, асоціаціями, колористикою, символами та знаками національної ідентичності. Традиційна архітектура виступає основою для наукових досліджень у різних галузях. Залучення студентів до науково-пошукової роботи, польових досліджень регіональної

архітектури, вивчення особливостей колективної свідомості, участі в громадських обговореннях, наукових семінарах і конференціях, пленерах, етнографічних таборах, екскурсіях, організації виставок і т. ін. сприяє не тільки формуванню професійних навичок архітектора, а й розвитку громадянської позиції, відчуття причетності до суспільних процесів, особистісно-ціннісного ставлення до історичної спадщини, здатності сприймати, розуміти й трансформувати код національної ідентичності у творчій діяльності.

У наукових колах пропонуються різні напрямки і методи дослідження матеріальної і духовної культури. Найбільш доцільним, з об'єктивних причин, розглядається обстежувати території в межах історико-етнографічних регіонів і етнографічних груп населення.

На кафедрі архітектури та містобудування Інституту архітектури, будівництва та енергетики Івано-Франківського національного університету нафти і газу студенти залучені до багаторічної програми дослідження регіональної архітектури впродовж всіх курсів навчання. На першому етапі, після I курсу під час архітектурно-геодезичної практики, здійснюються архітектурні обміри та графічні фіксації житлових і господарських споруд Гуцульщини, Бойківщини і Покуття. Студенти проводять моніторинг, опитування, складають короткі історичні довідки, збирають інформацію про об'єкти нерухомої спадщини, проводять обміри, виконують архітектурні замальовки, графічно фіксують об'ємно-планувальні, композиційно-просторові рішення, конструктивні та декоративні елементи тощо (рис. 1-3).

Зібрання матеріалів відбувається за розгорнутою методикою стосовно різних етнографічних джерел, відповідно складеною програмою, яка охоплює різноаспектні питання від вибору території та місця дослідження, об'єкту обстеження до чітко визначеного обсягу роботи та систематизації результатів.

За період 2018-2023 рр. проведено ряд інвентаризацій за участю викладачів, студентів, краєзнавців, мешканців місцевих громад на території Гуцульщини Івано-Франківської області в п'яти населених пунктах, які розташовані в межах 60 км – Космач, Верховина, Криворівня, Буковець, Пістинь. В кожному населеному пункті обстежувалися виявлені зразки автентичних житлових і господарських споруд, дата спорудження яких фіксувалася не пізніше 30-х років ХХ ст. З огляду на те, що з кожним роком кількість таких об'єктів зменшується, в сьогоденні, надзвичайно важливою є вчасна фіксація невтрачених пам'яток нерухомої спадщини, які ще не піддалися нищівній руйнації або агресивній реконструкції.

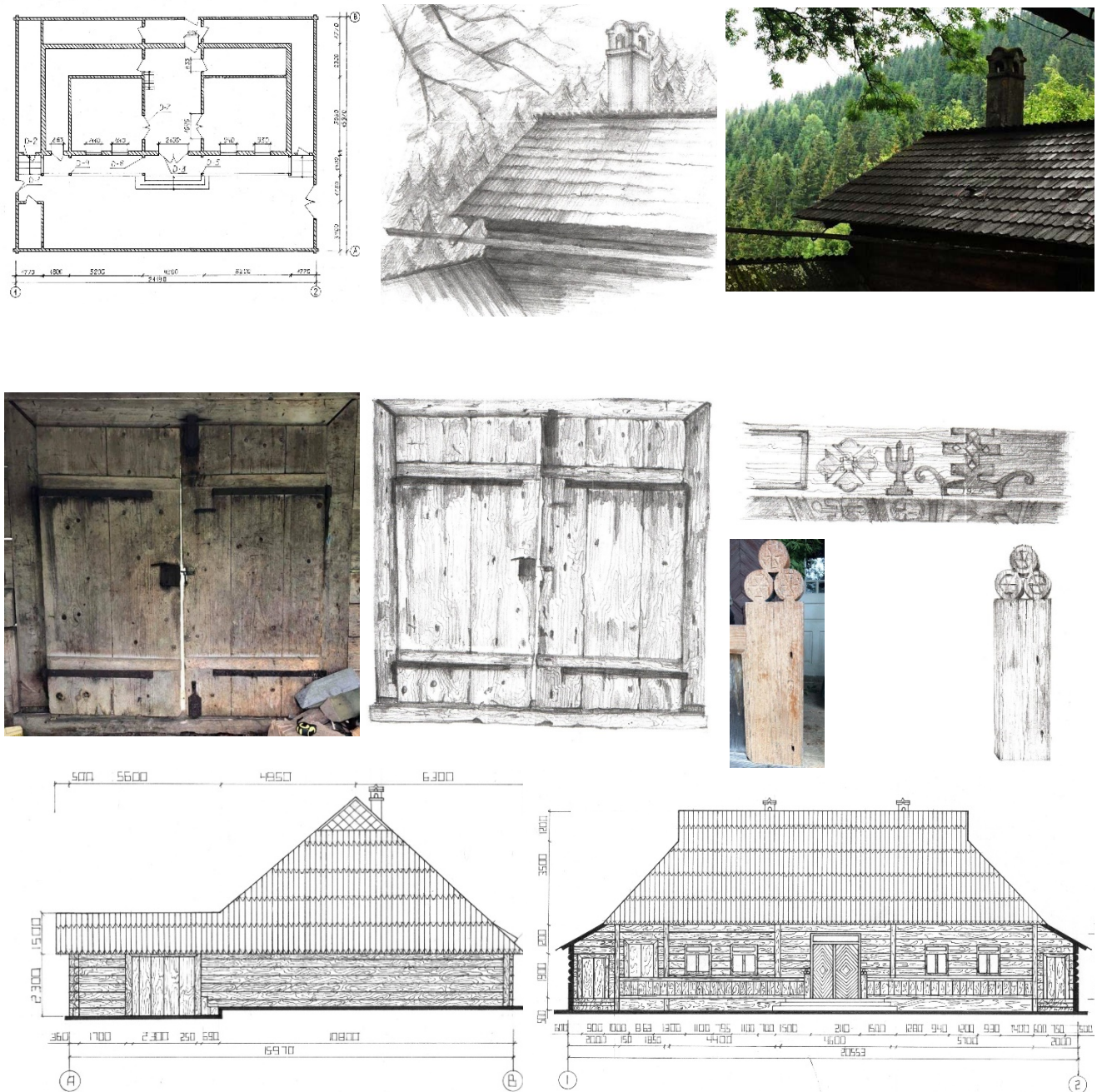

Рис. 1. Графічні фіксації житлової гражди XIX ст. та її фрагментів у с. Бистрець, Гуцульщина, Івано-Франківська обл., 2020 р., матеріали архітектурно-геодезичної практики ІАБЕ ІФНТУНГ

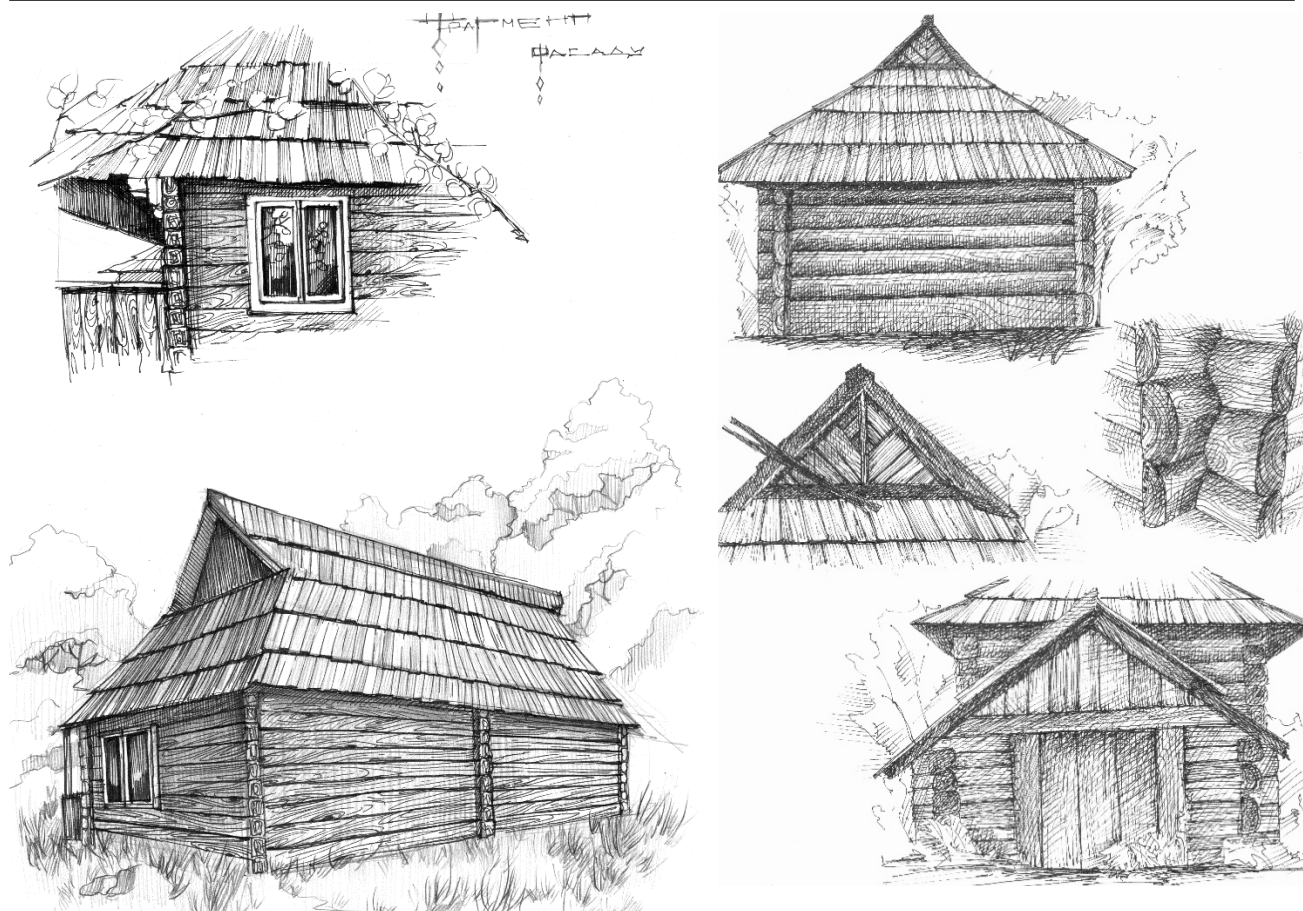

Рис. 2. Архітектурні начерки фрагментів житлових і господарських споруд в с. Космач, Гуцульщина, Івано-Франківська обл., 2019 р., у виконанні студентів-архітекторів I курсу ІАБЕ ІФНТУНГ

Опис об'єктів здійснювався через безпосереднє знайомство з ними та розповідей інформаторів різних поколінь (перевага надавалася старожилам і народним майстрам). Зафіксовані матеріали максимально точно відтворюють отриману інформацію без будь-яких змін і редагувань. Місцеві терміни (давні та сучасні) назв і призначень будівель та споруд, їх частин, деталей, конструктивних елементів, компонентів інтер'єру тощо зафіксовані в тій діалектичній інтерпретації, у якій вони доносилися інформаторами. Окрім записів відповідей, згідно з питальником, проводилися архітектурні обміри, фотофіксації виконувалися кресленики, скетчі як об'єктів в цілому, так і окремих його деталей з подальшим складанням облікових карток.

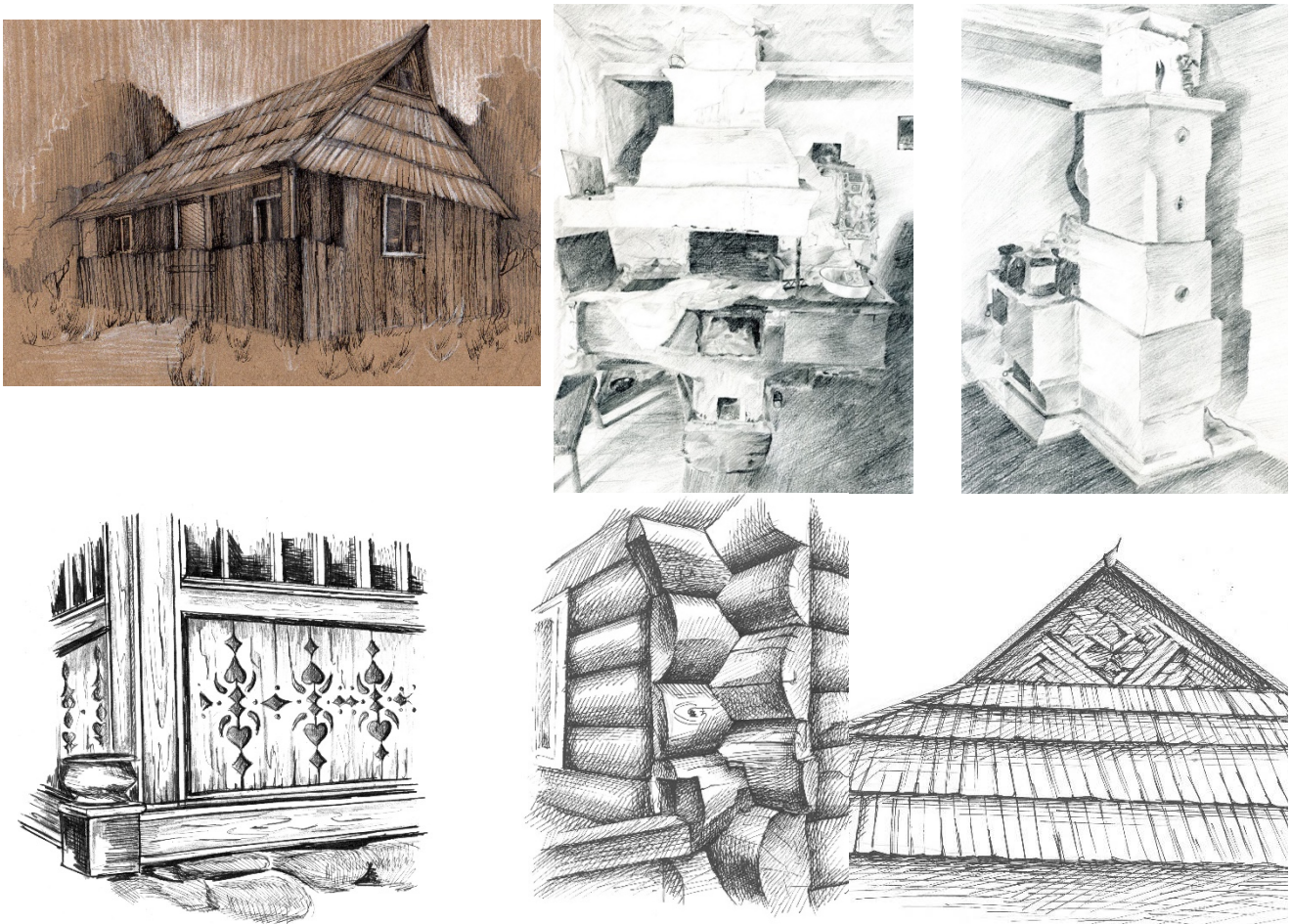

Рис. 3. Архітектурні начерки житлової будівлі, хатньої печі, декоративних та конструктивних елементів, Гуцульщина, 2022-2023 рр.,
матеріали архітектурно-геодезичної практики

Архітектурні обміри та їх графічні фіксації – незамінні у дослідженні народної архітектури, розумінні її художньо-пластичної суті, логічного підпорядкування частин цілому, взаємодії внутрішнього та зовнішнього просторів, пропорційності форм, чинників формоутворення, доцільності конструктивних схем і будівельних матеріалів і т. ін. У процесі графічного відтворення нерухомих пам'яток регіональної архітектури, їх конструктивних і декоративних елементів відбувається накопичення художніх і технічних навичок архітектурного рисунка, усвідомлюються стилеві особливості, композиційно-просторові та об'ємно-планувальні закономірності, функціональність, підпорядкованість і т. п.

Розширення професійних компетентностей студента, набуття інтелектуальних, технічних, художніх умінь допомагає розвивати культуру подання проєкту, формує навички застосування композиційно-графічних прийомів архітектурно-проєктної графіки у вираженні концептуальних ідей, представленні проєктних пропозицій тощо. Робота в групах, контакти з людьми різних професій і поколінь сприяють розвитку міжособистісних

комунікаційних вмінь, розуміння соціокультурного і середовищного контексту архітектури.

Результати аналізу досліджень регіональної архітектури, її багатовекторний контекст від практичної функціональності, формоутворення, заходів енергоощадності, екологічності, адаптації до природно-кліматичних умов та архітектурно-ландшафтного середовища, доцільності конструктивних схем і будівельних матеріалів до знаковості та символізму архітектурної мови, використовуються в подальшому в навчальному процесі проектування житла, формування рекреаційного середовища, дизайну інтер'єрів і т. ін.

Студенти II - III курсів в рамках пленерної та архітектурно-обмірної практик продовжують дослідження регіональної архітектури. Особливої уваги заслуговує науково-дослідний проєкт "Курортно-рекреаційна спадщина карпатського регіону в архітектурній освіті", який здійснювався у співпраці між Інститутом архітектури, будівництва та енергетики ІФНТУНГ та Інститутом архітектури і охорони пам'яток Політехніки Краківської. Дослідження цінної курортної забудови періоду сецесії та модернізму (1900-1939 рр.), з подальшою їх графічною фіксацією, проводилися на Гуцульщині в Татарові, Яремче, Ворохті. Проєкт – багатокомпонентний і включає науково-дослідну, методичну, проєктну і культурно-пізнавальну складові. В подальшому, в процесі опрацювання матеріалів досліджень, в рамках дипломного і курсового проєктування, студенти працюють над пропозиціями щодо реконструкції, модернізації, рефункціоналізації колишніх відпочинкових вілл і пансіонатів, які б позитивно вплинули на технічний стан цінної історичної забудови та сприяли її збереженню.

Висновки. У професійній сфері урбаністики, архітектури та дизайну питання пошуку ознак національної ідентичності через призму знаків і символів, прихованих у традиціях архітектури етносу, дослідження та графічна фіксація зразків регіональної архітектури може стати вагомим чинником ідейного натхнення в пошуках нових форм і концепцій, які ґрунтуються на переосмисленні, декодуванні символів народного будівництва, їх трансформації в сучасний простір.

Ґрунтовне, практичне знайомство студентів-архітекторів з традиціями регіонального будівництва, як носія не тільки ознак народної архітектури, але й вираження ідентичності місця, колориту місцевості, космогонії, світосприйняття, способів життя окремого етносу, сприятиме формуванню громадянської позиції щодо необхідності збереження історико-культурної спадщини, що є складовою національної самоідентифікації. Важливо описати й зберегти традицію, усвідомити, переосмислити, трансформувати й відтворити код нації в сучасній архітектурній мові, послуговуючись цитатами регіональної

архітектурної традиції, уникаючи наслідувань, прямих запозичень традиційного мистецтва й архітектури.

Література

1. Габрель М.М. Уявлення в архітектурній освіті як відображення філософсько-світоглядних цінностей у суспільстві // Еволюція уявлень в архітектурній і художній освіті: погляд в майбутнє: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер., Харків (листопад 2020 р.) / М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова [за ред.: Г.О. Осиченко, І.В. Древаль, О.А. Попова та ін.]. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. – С 173-175.
2. Сингаївська О.І. Містобудівна графіка / О.І. Сингаївська; ред.: М. Дьомін; Держ. НДІ теорії та історії архіт. і містобудування. – К., 1998. – 176 с. – Бібліогр.: 115 назв. – укр.
3. Поліщук Л.К. Архітектурна інвентаризація цінних історичних курортно-рекреаційних об'єктів на території вибраних місцевостей Гуцульщини // Міське середовище – ХХІ сторіччя. Архітектура. Будівництво. Дизайн: Тези доповідей III Міжнародного науково-практичного конгресу, м. Київ (14-16 березня 2018 р.) / відп. ред. О.А. Трошкіна. – К.: НАУ, 2018. – С. 235-237.
4. Боднар О.В. Пріоритетність наукової складової в архітектурній освіті України: можливості реалізації та шляхи розвитку // Еволюція уявлень в архітектурній і художній освіті: погляд в майбутнє: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер., Харків (листопад 2020 р.) / М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова [за ред.: Г.О. Осиченко, І.В. Древаль, О.А. Попова та ін.]. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. – С 6-7.
5. Смолінська О.Е. Архітектурна освіта як засіб збереження об'єктів дерев'яного церковного зодчества (на прикладі Рівненської області) // Архітектура, освіта і наука в Україні і світі: досвід і перспективи розвитку: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Рівне (1-4 жовтня 2019 р.): тези доповідей / відпов. ред. Михайлишин О.Л. – Рівне НУВГП, 2019. – С. 134-135. {in Ukrainian}
6. Поліщук Л.К. Архітектурна інвентаризація цінних історичних курортно-рекреаційних об'єктів на території вибраних місцевостей Гуцульщини // Міське середовище – ХХІ сторіччя. Архітектура. Будівництво. Дизайн: Тези доповідей III Міжнародного науково-практичного конгресу, м. Київ (14-16 березня 2018 р.) / відп. ред. О.А. Трошкіна. – К.: НАУ, 2018. – С. 235-237.
7. Усачова О.Ю. Архітектурна графіка як засіб професійної комунікації // Еволюція уявлень в архітектурній і художній освіті: погляд в майбутнє: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер., Харків (листопад 2020 р.) / М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М.

Бекетова [за ред.: Г.О. Осиченко, І.В. Древаль, О.А. Попова та ін.]. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. – С. 135.

8. Брідня Л.Ю., Галак К.Т., Грінченко Т.І. Архітектурні обміри як базовий елемент початкової архітектурної освіти // Еволюція уявлень в архітектурній і художній освіті: погляд в майбутнє: матеріали міжнар. наук.-практ. інтернет-конфер., Харків (листопад 2020 р.) / М-во освіти і науки України, Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова [за ред.: Г.О. Осиченко, І.В. Древаль, О.А. Попова та ін.]. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2020. – С. 165-167.

9. Гошко Ю.Г. Народна архітектура українських Карпат: монографія / Ю.Г. Гошко, Т.П. Кіщук, І.Р. Могитич, П.М. Федька. – К. Наукова думка, 1987. – 270 с. {in Ukrainian}

10. Прибега Л.В. Историчне середовище як пам'яткоохоронна категорія / Українська академія мистецтва. Дослідницькі і науково-методичні праці. Вип. 11. – К., 2004. – С.177-185.

11. Олійник О.П. Методика впровадження основ збереження культурної спадщини в процесі підготовки студентів-дизайнерів НАУ // Міське середовище – ХХІ сторіччя. Архітектура. Будівництво. Дизайн: Тези доповідей III Міжнародного науково-практичного конгресу, м. Київ (14-16 березня 2018 р.) / відп. ред. О.А. Трошкіна. – К.: НАУ, 2018. – С. 233-235.

12. Січинський В. Етрусський дім і гуцульський оседок // Праці Українського високого педагогічного інституту: збірник наукових праць. – Прага, 1929. – Т. 1. – С. 370-381.

13. Мелкомуква М.Г., Борсук Н.Г. Рисунок як оперативна мова архітектора // Туризмознавство: Наукові та практичні аспекти: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Івано-Франківськ, 22-23 вересня 2011 р.) – Івано-Франківськ: “Факел”, 2011. – С.152-155.

14. Поліщук Л.К. Традиційна культура гірських курортних місцевостей та її вплив на формування оздоровчо-рекреаційної архітектури кінця ХІХ – початку ХХ ст. // Прикладні науково-технічні дослідження: Матеріали III міжнародної науково-практ. конф. (Івано-Франківськ, 3-5 квітня 2019 р.) – Академія технічних наук України. – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2019. – С. 189-190.

15. Харук Х. Архітектура курортної забудови Трускавця ХІХ – першої половини ХХ ст.: Монографія. – Львів, 2008. – 209 с.

16. Сингаївська О.І. Чередніченко О.П. Інформаційно-аналітичне забезпечення містобудівної діяльності. [Текст] / Сучасні технології в науці та освіті: колективна монографія. / під. ред. О.Б. Целіщев, Г.О. Татарченко, Г.М. Хорошун: Матеріали Міжнародної науково-практ. конфер. “Сучасні технології в науці та освіті” (Сєверодонецьк, 22-23 квітня 2021 р.) – Сєверодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 320 с. С. 39-44. DOI: [https://doi.org/10.33216/MonographSNU\(978-617-11-0211-8\)-2021-320](https://doi.org/10.33216/MonographSNU(978-617-11-0211-8)-2021-320).

Tetyana Skrypyn,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas

GRAPHIC FIXATION OF REGIONAL ARCHITECTURE – AS A STAGE OF COURSE ARCHITECTURAL DESIGN

The exploration of regional architecture in the training of architectural professionals is considered as a crucial tool for engaging students in scientific research, fostering competent inquiry, analysis, assimilation, and acquisition of new information.

The significance of research and graphic documentation of immovable heritage specimens is justified, emphasizing their application in architectural design methodology as sources of conceptual inspiration in the pursuit of novel forms and ideas. This contributes to expanding students' professional competencies, refining artistic and technical skills in architectural graphics, understanding the sociocultural and environmental context of architecture, and instilling a civic stance towards the preservation of historical and architectural heritage. It also cultivates the ability to perceive, comprehend, and transform the code of national identity in the architect's creative activity.

In the professional sphere of urban planning, architecture, and design, the exploration of the characteristics of national identity through the lens of signs and symbols embedded in the traditions of ethnic architecture, along with the investigation and graphic documentation of regional architectural patterns, can serve as a significant factor of conceptual inspiration in the quest for forms and concepts. This is grounded in the reinterpretation and decoding of symbols in folk construction, transforming them into contemporary spaces.

A thorough and practical acquaintance of architectural students with the traditions of regional construction, acting not only as indicators of folk architecture but also as expressions of the identity of place, the local color, cosmogony, worldview, and the lifestyle of a particular ethnic group, will contribute to the formation of a civic stance regarding the necessity of preserving the historical and cultural heritage, which is a component of national self-identification. It is crucial to describe and preserve tradition, to comprehend, reinterpret, transform, and reproduce the nation's code in contemporary architectural language, utilizing quotes from regional architectural tradition while avoiding imitation and direct borrowing from traditional art and architecture.

Keywords: regional architecture; historical and architectural heritage; national identity; design graphics; fundamental and applied research; professional competencies of an architect.

REFERENCES

1. Habrel M.M. Uiavlennia v arkhitekturnii osviti yak vidobrazhennia filosofsko-svitohliadnykh tsinnosti u suspilstvi // Evoliutsiia uiavlen v arkhitekturnii i khudozhnii osviti: pohliad v maibutnie: materialy mizhnar. nauk.-prakt. internet-konfer., Kharkiv (lystopad 2020 r.) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O.M. Beketova [za red.: H.O. Osychenko, I.V. Dreval, O.A. Popova ta in.]. – Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova, 2020. – S 173-175. {in Ukrainian}
2. Syngaivska O.I. Town planning graphics / O.I. Singayivska; ed.: M. Demin; Govt. Research Institute of Theory and History of Architecture. and urban planning. - K., 1998. - 176 p. – Bibliography: 115 titles. - Ukrainian {in Ukrainian}
3. Polishchuk L.K. Arkhitekturna inventaryzatsiia tsinnykh istorychnykh kurortno-rekreatsiinykh obiektiv na terytorii vybranykh mistsevosti Hutsulshchyny // Miske seredovyshe – KhKhI storichchia. Arkhitektura. Budivnytstvo. Dyzain: Tezy dopovidei III Mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho konhresu, m. Kyiv (14-16 bereznia 2018 r.) / vidp. red. O.A. Troshkina. – K.: NAU, 2018. – S. 235-237. {in Ukrainian}
4. Bodnar O.V. Priorytetnist naukovi skladovi v arkhitekturnii osviti Ukrainy: mozhlyvosti realizatsii ta shliakhy rozvytku // Evoliutsiia uiavlen v arkhitekturnii i khudozhnii osviti: pohliad v maibutnie: materialy mizhnar. nauk.-prakt. internet-konfer., Kharkiv (lystopad 2020 r.) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O.M. Beketova [za red.: H.O. Osychenko, I.V. Dreval, O.A. Popova ta in.]. – Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova, 2020. – S 6-7. {in Ukrainian}
5. Smolinska O.E. Arkhitekturna osvita yak zasib zberezhennia obiektiv derevianoho tserkovnoho zodchestva (na prykladi Rivnenskoï oblasti) // Arkhitektura, osvita i nauka v Ukraini i sviti: dosvid i perspektyvy rozvytku: materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf., Rivne (1-4 zhovtnia 2019 r.): tezy dopovidei / vidpov. red. Mykhailyshyn O.L. – Rivne NUVHP, 2019. – S. 134-135. {in Ukrainian}
6. Polishchuk L.K. Arkhitekturna inventaryzatsiia tsinnykh istorychnykh kurortno-rekreatsiinykh obiektiv na terytorii vybranykh mistsevosti Hutsulshchyny // Miske seredovyshe – KhKhI storichchia. Arkhitektura. Budivnytstvo. Dyzain: Tezy dopovidei III Mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho konhresu, m. Kyiv (14-16 bereznia 2018 r.) / vidp. red. O.A. Troshkina. – K.: NAU, 2018. – S. 235-237. {in Ukrainian}
7. Usachova O.Iu. Arkhitekturna hrafika yak zasib profesiinoi komunikatsii // Evoliutsiia uiavlen v arkhitekturnii i khudozhnii osviti: pohliad v maibutnie: materialy mizhnar. nauk.-prakt. internet-konfer., Kharkiv (lystopad 2020 r.) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O.M. Beketova [za red.: H.O. Osychenko, I.V. Dreval, O.A. Popova ta in.]. – Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova, 2020. – S 135. {in Ukrainian}
8. Bridnia L.Iu., Halak K.T., Hrinchenko T.I. Arkhitekturni obmiry yak bazovyi element pochatkovoï arkhitekturnoi osvity // Evoliutsiia uiavlen v

arkhitekturnii i khudozhnii osviti: pohliad v maibutnie: materialy mizhnar. nauk.-prakt. internet-konfer., Kharkiv (lystopad 2020 r.) / M-vo osvity i nauky Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t misk. hosp-va im. O.M. Beketova [za red.: H.O. Osychenko, I.V. Dreval, O.A. Popova ta in.]. – Kharkiv: KhNUMH im. O.M. Beketova, 2020. – S. 165-167. {in Ukrainian}

9. Hoshko Yu.H. Narodna arkhitektura ukrainskykh Karpat: monohrafiia / Yu.H. Hoshko, T.P. Kishchuk, I.R. Mohytych, P.M. Fedka. – K. Naukova dumka, 1987. – 270 s. {in Ukrainian}

10. Prybeha L.V. Istorychne seredovyshe yak pamiatkookhoronna katehoriia / Ukrainska akademiia mystetstva. Doslidnytski i naukovo-metodychni pratsi. Vyp. 11. – K., 2004. – S.177-185. {in Ukrainian}

11. Oliinyk O.P. Metodyka vprovadzhennia osnov zberezhenia kulturnoi spadshchyny v protsesi pidhotovky studentiv-dyzaineriv NAU // Miske seredovyshe – KhKhI storichchia. Arkhitektura. Budivnytstvo. Dyzain: Tezy dopovidei III Mizhnarodnoho naukovo-praktychnoho konhresu, m. Kyiv (14-16 bereznia 2018 r.) / vidp. red. O.A. Troshkina. – K.: NAU, 2018. – S. 233-235. {in Ukrainian}

12. Sichynskiy V. Etruskyyi dim i hutsulskyyi osedok // Pratsi Ukrainskoho vysokoho pedahohichnoho instytutu: zbirnyk naukovykh prats. – Praha, 1929. – T. 1. – S. 370-381. {in Ukrainian}

13. Melkomukova M.H., Borsuk N.H. Rysunok yak operatyvna mova arkhitekтора // Turyzmoznavstvo: Naukovi ta praktychni aspekty: Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (Ivano-Frankivsk, 22-23 veresnia 2011 r.) – Ivano-Frankivsk: “Fakel”, 2011. – S.152-155. {in Ukrainian}

14. Polishchuk L.K. Tradytiina kultura hirskykh kurortnykh mistsevosti ta yii vplyv na formuvannia ozdorovcho-rekreatsiinoi arkhitektury kintsia KhIKh – pochatku KhKh st. // Prykladni naukovo-tekhnichni doslidzhennia: Materialy III mizhnarodnoi naukovo-prakt. konf. (Ivano-Frankivsk, 3-5 kvitnia 2019 r.) – Akademiia tekhnichnykh nauk Ukrainy. – Ivano-Frankivsk: Symfoniia forte, 2019. – S. 189-190. {in Ukrainian}

15. Kharuk Kh. Arkhitektura kurortnoi zabudovy Truskavtsia KhIKh – pershoi polovyny KhKh st.: Monohrafiia. – Lviv, 2008. – 209 s. {in Ukrainian}

16. Syngaivska O.I. Cherednichenko O.P. Informational and analytical provision of urban planning activities. [Text] / Modern technologies in science and education: collective monograph. / under ed. ABOUT. Tselishchev, G.O. Tatarchenko, H.M. Khoroshun: Materials of the International Scientific and Practical Conference. conference "Modern technologies in science and education" (Severodonetsk, April 22-23, 2021) - Severodonetsk: publishing house of SNU named after V. Dalya, 2021. – 320 p. P. 39-44. DOI: [https://doi.org/10.33216/MonographSNU\(978-617-11-0211-8\)-2021-320](https://doi.org/10.33216/MonographSNU(978-617-11-0211-8)-2021-320). {in Ukrainian}